

KOMMERSİYA BANKLARINDA KREDİT SİYASƏTİNİN TƏKMİLLƏŞDİRİLMƏSİ YOLLARI

Y.R. Dəmirov, N.Q. Nəzərli

Azərbaycan Universiteti, Ceyhun Hacıbəyli, 71, Bakı, Azərbaycan

e-mail: nurlan.nazarly@student.au.edu.az

e-mail: yashar.damirov@au.edu.az

Xülasə. Məqalədə rəqəmsal bankçılığın yaratdığı imkanlar fonunda maliyyə texnologiyalarındakı (fintech) yeniliklər tədqiq edilir. Xüsusilə, bu texnologiyaların hazırda yetərincə maliyyə xidməti göstərilməyən icmalar üçün kredit əldə etmə imkanlarını genişləndirmə potensialı araşdırılır. Nəticə olaraq, məqalədə maliyyə təşkilatlarına kredit əməliyyatlarını müasirləşdirmək üçün praktik tövsiyələr təqdim edilir ki, bu da öz növbəsində müştərilərin etibar və məmnunluq səviyyələrinin yüksəlməsinə töhfə verir.

Açar sözlər: Kredit siyasəti, kreditləşmə prosesi, risklərin qiymətləndirilməsi, rəqəmsal bankçılıq, fintech.

Giriş

"Kredit siyasəti" ifadəsi kredit əməliyyatlarını idarə etmək üçün bir millət və ya bank tərəfindən müəyyən edilmiş standartlara və prinsiplərə aiddir. Bu fəaliyyətlərə kredit şərtləri, faiz dərəcələri, girov təminatı üzrə öhdəliklər və digər amillər daxildir. İqtisadi inkişafın və sabitliyin müəyyən edilməsi baxımından son dərəcə mühüm amildir. Bir sıra mühüm aspektlərə faiz dərəcələri, kredit müddətləri, borcalan seçim meyarları və mövcud olan bir çox kredit növləri daxildir. Bir sıra məsələlər, o cümlədən ümumi iqtisadi mühit, hökumətin fiskal siyasəti, inflyasiya dərəcələri və borcalanların maliyyə sağlamlığı siyasətin idarə olunmasına təsir göstərir. İqtisadiyyatı stimullaşdırmaq və ya həddindən artıq borcalanmanın qarşısını almaq məqsədilə bu parametrlərdə dəyişikliklər kredit siyasətində dəyişikliklərə səbəb ola bilər.

Maliyyə institutlarının fəaliyyətinə və ölkənin ümumi iqtisadi dayanıqlığına həmin ölkə üçün kredit və borc verməni tənzimləyən qaydalar əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir. İnsanlara, korporasiyalara və hökumətlərə kreditlərin verilməsinə gəldikdə, bu qaydalar kreditlərə tətbiq olunan şərtləri əhatə edir. Bu siyasətlərin əsas məqsədi maliyyə institutunun gəlirliliyini və ödəmə qabiliyyətini qorumaqla kredit vermə prosedurlarının ədalətli, şəffaf və tənzimləyici normalara uyğun olmasını təmin etməkdir. Bu siyasətlər daim dəyişən iqtisadi reallıqlara, tənzimləmə ehtiyaclarına və maliyyə sektorunda texnoloji təkmilləşdirmələrə uyğunlaşmaq üçün zamanla təkamül prosesindən keçməlidir.

İqtisadi artımı və sabitliyi dəstəkləmək üçün kredit siyasətində islahatların aparılması çox zəruridir. Effektiv kredit siyasəti maliyyə inklüzivliyini təşviq etmək tələbləri ilə kredit riskinə effektiv nəzarət tələbləri arasında kompromis əldə edir. Bundan əlavə, global maliyyə mənzərəsi transformasiyaya məruz qaldığından, qurumlardan yeni məsələləri nəzərə almaq üçün kredit riskinin qiymətləndirilməsi modellərində dəyişiklik etmələri tələb olunur. Bu yeni

çağırışlara rəqəmsallaşma, maliyyə innovasiyası və daim dəyişən tənzimləmə mühiti daxildir [1]. Bundan əlavə, kredit siyasətləri təkcə borc verənlər üçün deyil, həm də borc alanlar üçün geniş əks-səda doğurur, çünki onlar kapitalla çıxışa və borclanmanın ümumi dəyərinə təsir göstərir [2]. Çünki kredit qaydaları bu amillərin hər ikisinə təsir edir.

2008-ci ilin qlobal maliyyə çöküşü və ya COVID-19 pandemiyası kimi iqtisadi fəlakətlər qarşısında sistem riskini məhdudlaşdırmaq və eyni zamanda iqtisadi bərpanı təşviq etmək üçün kredit qaydalarının təkmilləşdirilməsinə diqqət artır [3]. Nəticə etibarilə kredit siyasətinin optimallaşdırılması həm makroiqtisadi mühitin vəziyyətləri, həm də mikroiqtisadi mühitin davranışları haqqında məlumatlı olmağı tələb edən davamlı bir prosesdir. Bu məqalədə kredit və borcalma siyasətinin bir çox aspektləri araşdırılır, bu qaydaların təkmilləşdirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanır və bu siyasətlərin optimallaşdırılmasının çoxsaylı yolları qeyd olunur.

Azərbaycanda və dünyada aparılan kredit siyasəti və onun mexanizm və formalarının təhlili

Pulun idarə edilməsinə, inflyasiyaya nəzarətə və iqtisadi sabitliyin qorunmasına cavabdeh olan Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) Azərbaycanın kredit siyasətinin formalaşdırılmasına cavabdeh olan əsas qurumdur. AMB pul siyasəti alətlərinin bir hissəsi kimi açıq bazar əməliyyatlarının həyata keçirilməsinə, xarici valyuta ehtiyatlarının saxlanmasına və faiz dərəcələrinin müəyyən edilməsinə cavabdehdir. Azərbaycanın kredit siyasətinin məqsədi iqtisadi ekspansiyayı təşviq etmək, qiymət sabitliyini qorumaq və müxtəlif iqtisadi sektorlarda fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər və biznes üçün kreditin əlçatan olmasını təmin etməkdir.

Azərbaycanda ölkənin kredit siyasətinin ən mühüm istiqamətləri uçot sisteminin müəyyən edilməsi, banklar üçün məcburi ehtiyat normalarının müəyyən edilməsi, kreditləşmə praktikasına nəzarətdir. İnflyasiyanın aşağı səviyyədə saxlanılması, milli valyutanın (Azərbaycan manatının) sabitləşdirilməsi və bank sektorunun artımının stimullaşdırılması son bir neçə ildə Mərkəzi Bankın siyasətinin əsas istiqamətləri olub. Xarici təsirləri yumşaltmaq məqsədilə Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) Azərbaycan iqtisadiyyatında mühüm amil olan neft qiymətlərindəki dəyişikliklərə cavab olaraq tez-tez kredit siyasətində dəyişiklik edib. Bundan əlavə, mərkəzi bank kommersiya banklarının fiziki şəxslərə və müəssisələrə kredit verərkən tutduqları faiz dərəcələrinin tənzimlənməsinə cavabdehdir. Bu, sonradan iqtisadiyyatda əldə edilə bilən kreditin ümumi məbləğinə təsir göstərir.

Dünya üzrə kredit siyasətinə baxsaq deyə bilərik ki, müəyyən dövlətlərin iqtisadi şəraiti, məqsədləri və maliyyə sistemləri bütün dünyada kredit siyasətinin xarakterini müəyyən etməkdə mühüm rolə malikdir. Federal Ehtiyat və Avropa Mərkəzi Bankı kimi mərkəzi banklar Amerika Birləşmiş Ştatları və Avropa Birliyi kimi inkişaf etmiş iqtisadiyyatlarda kredit siyasətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir. İnflyasiyanı nəzarətdə saxlamaq və maliyyə sektorunun kifayət qədər likvidliyə malik olmasını təmin etmək bu qurumların əsas diqqət mərkəzindədir. Faiz dərəcələrinin manipulyasiyası, kəmiyyətin yumşaldılması (ekstremal

vəziyyətlərdə) və banklar üçün kapital tələblərinin tənzimlənməsi onların ixtiyarına verdikləri silahlardan bəziləridir [7].

Maliyyə inklüzivliyinin təşviqi, kənd təsərrüfatı və kiçik və orta sahibkarlıq (KOB) kimi diqqətdən kənarda qalan sektorlara kreditlərin verilməsinin təşviqi və milli valyutaların sabitləşdirilməsi tez-tez inkişaf etməkdə olan iqtisadiyyatlarda kredit siyasətinin əsas istiqamətləridir. Nümunə olaraq, Hindistanın Ehtiyat Bankı kənd əhalisinin və mikro sahibkarların kreditlərə çıxışını asanlaşdıran siyasətlər həyata keçirməklə maliyyə inklüzivliyinin təşviqində daha fəal rol oynayır. Braziliya Mərkəzi Bankı həmçinin Braziliya iqtisadiyyatının ən mühüm sektorunu təmsil edən kiçik müəssisələrə verilən kreditin həcmi artırmaq üçün addımlar atmışdır.

Ümumiləşdirsək, kredit siyasəti Azərbaycanın və digər ölkələrin iqtisadi trayektoriyasının müəyyən edilməsində mühüm rol oynayan mühüm amildir. Azərbaycanda tətbiq olunan üsul və üsullar digər ölkələrdə tətbiq olunan üsullarla müqayisə oluna bilsə belə, hələ də həll edilməli olan mühüm maneələr var. Bu narahatlıqlara yüksək faiz dərəcələri, kreditə çıxışın məhdudlaşdırılması və kreditlərin dövlət banklarında cəmləşməsi daxildir. Azərbaycanın digər ölkələrin kredit siyasətlərini təhlil etməklə öz kredit sisteminin effektivliyini və inklüzivliyini necə yüksəltmək barədə mühüm dərslər öyrənməsi mümkündür. Bu, son nəticədə daha davamlı olan maliyyə artımına gətirib çıxaracaq.

Kredit siyasətlərinin təşkil edilməsinin mahiyyəti

Yaxşı işlənmiş kredit siyasəti şirkətə pul vəsaitləri axınıni qorumağa kömək edir, eyni zamanda müştərilərlə inamı artırır. Siyasət ödənişlərin nə vaxt aparılacağına dair aydın qaydalar təyin etməklə pul vəsaitlərinin hərəkətini idarə etməyə kömək edir. Ödəniş şərtlərini və kredit limitlərini müəyyən etməklə, siyasət nağd pulun mütəmadi olaraq biznesə daxil olmasını təmin edir. Bu, xərcləri və investisiyaları daha effektiv planlaşdırmağa kömək edir. Yaxşı kredit siyasəti həmçinin pul vəsaitlərinin hərəkətində problemlər yarada və biznes əməliyyatlarınıza zərər verə bilən gecikmə və ya gecikdirilmiş ödənişlər riskini də azalda bilər [4]. Çəvik, lakin təhlükəsiz kredit siyasəti satışları artırır və biznesin böyüməsini təşviq edə bilər. Kredit təklif etməklə siz müştərilərin məhsul və ya xidmətləri almasını asanlaşdırır. Bu, satışların və bazar payının artmasına səbəb ola bilər. Müştərilərin daha güclü əlaqələr və müştəri sədaqəti qurmağa kömək edə biləcək çəvik ödəniş seçimlərini yüksək qiymətləndirəcəklər. Bununla belə, kredit riskini idarə etmək ehtiyacı ilə satış ehtiyacını balanslaşdırmaq lazımdır. Səhv idarə olunan kredit maliyyə problemlərinə səbəb ola bilər və uzunmüddətli perspektivdə inkişafa zərər verə bilər.

Kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi və prosesin idarə edilməsi

Kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi riski minimuma endirir və məsuliyyətli kreditləşməni təmin edir. Müştəri kredit ərizəsi təqdim edərkən, şəxsi təfərrüatları, iş tarixçəsini və bank çıxarışları və gəlir sübutu kimi maliyyə qeydlərini ehtiva edən ətraflı məlumat

toplamaq lazımdır. Kredit hesabatları vasitəsilə kredit tarixçəsinin nəzərdən keçirilməsi əvvəlki borclanma davranışı haqqında məlumat verir. Bu məlumatların təhlili həm də müştərinin kredit üçün uyğun olub-olmadığına qərar verməyə kömək edir [6].

Maliyyə hesabatlarının təhlili

Maliyyə hesabatlarının tədqiqi müştərinin maliyyə vəziyyəti haqqında aydın təsəvvür yaradır. Nəzərdən keçirilməli əsas sahələrə aktivlər və öhdəliklər daxildir - müştərinin nəyə sahib olduğunu və nəyə borclu olduğunu anlamaq. Gəlir axınlarını və pulun necə xərcləndiyini qiymətləndirmək üçün gəlir və xərcləri də yoxlamaq lazımdır. Bu məlumat müştərinin uzadılmış krediti ödəmək üçün maliyyə sabitliyinə malik olub olmadığını müəyyən etməyə kömək edir [5]

Aşağıdakı cədvəldə ölkədə kredit təşkilatlarının strukturu əsasında Azərbaycanda iqtisadiyyata kredit ayırmalarının ətraflı təhlili təqdim olunur və 2021-2023-cü illəri əhatə edən üç il ərzində baş verən hadisələr işıqlandırılır. Burada milyon manatla ifadə edilən ümumi kredit həcminin xülasəsi, habelə dövlət bankları, kommersiya bankları və bank olmayan kredit təşkilatları tərəfindən qoyulan töhfələr haqqında dəqiq məlumat verilir.

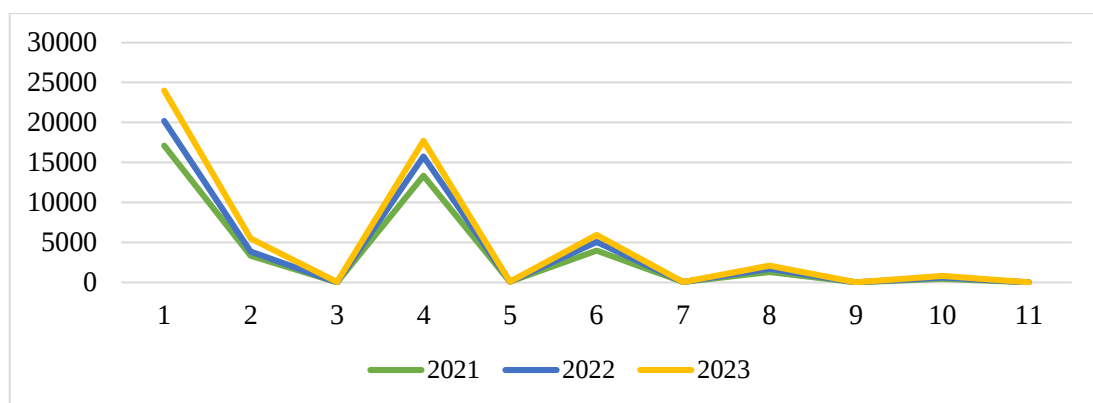
Cədvəl 1. İqtisadiyyata kredit qoyuluşlarının kredit təşkilatları üzrə strukturu (dövrün sonuna)

Tarix		Cəmi kredit qoyul uşları		Dövlət bankları		Özəl banklar						Qeyri-bank kredit təşkilatları	
						Cəmi		o cümlədən, xarici kapitallı banklar		bundan 100%-li xarici kapitallı banklar			
				mln. man at	xüsusi çəkisi, %	mln. mana t	xüs usi çək isi, %	mln. manat	xüsu si çəkis i, %	mln. manat	xüsu si çəkis i, %	mln. manat	xüsusi çəkisi, %
				Özəl banklar						Bank olmayan təşkilatlar			
				Cəmi		xarici kapitalla		bunlardan 100% xarici kapitalla					
2021	17119,8	33 33, 0	19,5	13326, 1	77,8	3980 ,0	23,2	1267 ,3	7,4	460,7	2,7		
2022	20184,0	38 52, 3	19,1	15742, 1	78,0	5032 ,7	24,9	1685 ,3	8,3	589,6	2,9		
2023	23979,1	54 96, 2	22,9	17686, 8	73,8	5913 ,5	24,7	2076 ,5	8,7	796,2	3,3		
*Kredit qoyuluşlarında azalma lisenziyası ləğv edilmiş banklarla əlaqədardır.													
Qeyd: Göstəricilər Beynəlxalq Valyuta Fondunun "Pul və Maliyyə Statistika-sı" metodologiyasına əsasən hesablanır / Note: According to IMF's "Monetary and Financial Statistics"													

Mənbə: Azərbaycan Mərkəzi Bankı, 2024 əsasında hazırlanmışdır

Bundan əlavə, cədvəl xarici kapitallı bankları, xüsusən də bütövlükdə xarici təşkilatlara məxsus olan bankları fərqləndirir və bu qurumların kredit bölgüsünə təsir göstərmə yollarının hərtərəfli təhlilini təqdim edir. Həm ümumi məbləğlərdə, həm də nisbi paylarda təqdim olunan bu məlumatlar Beynəlxalq Valyuta Fondunun (BVF) “Pul və Maliyyə Statistika” kimi tanınan metodologiyasına uyğundur. Bu yanaşma məlumatların ardıcıl və millətlər arasında müqayisə edilə bilən olmasını təmin edir.

Cədvəl 1 əsasında deyə bilərik ki, statistik məlumatlardan görə bilərik ki, üç il ərzində ümumi kredit ayırmalarında ardıcıl artım olub. Xüsusilə dövlət bankları ümumi kreditləşmə faizinin 2021-ci ildəki 19,5%-dən 2023-cü ildə 22,9%-ə yüksəldiyini gördülər ki, bu da onların maliyyə sistemində iştirakında əhəmiyyətli artımı əks etdirir.

Qrafik 1. İqtisadiyyata kredit qoyuluşlarının kredit təşkilatları üzrə strukturunun qrafik təsviri (dövrün sonuna)

Mənbə: Azərbaycan Mərkəzi Bankı, 2024 əsasında hazırlanmışdır

Qrafik 1 - ə əsasən deyə bilərik ki, özəl bankların kredit qoyuluşu paylarının illər ərzində əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına baxmayaraq, 73-78 faiz arasında dəyişən ən böyük paya daim sahib olublar. Qeyri-bank kredit təşkilatlarının da payı 2021-ci ildəki 7,4%-dən 2023-cü ildə 8,7%-ə yüksəlməklə artım nümayiş etdirməsi onların inkişaf edən kredit bazarında getdikcə daha mühüm rol oynadığını göstərir. Bundan əlavə, həm özəl banklarda, həm də bank olmayan təşkilatlarda xarici pulların iştirakında artım müşahidə olunur ki, bu da dəyişən maliyyə mühitinin göstəricisidir. Buna baxmayaraq, bəzi bankların bağlanması (lisenziyaların ləğvi nəticəsində) ilə bağlı kreditlərin həcmnin azalması bazarın dinamikasında dəyişikliklərə səbəb ola biləcək mühüm amildir.

Dövlət və kommersiya bankları kredit bazarında hökmranlıq etməkdə davam etsə də, cədvəl Azərbaycanın maliyyə sənayesində xarici pulların getdikcə daha mühüm rol oynadığını nümayiş etdirir.

Mövzu ilə bağlı təkliflər

Bu mövzuyla bağlı təkmilləşdirmələr üçün aşağıdakı təkliflər verilə bilər:

Dövlət və özəl banklardan həddən artıq asılılıq təhlükəsinin qarşısını almaq üçün bank olmayan kredit təşkilatlarının rolunun daha da artırılması sərfəlidir. Bu, bu qurumların yaxşı tənzimlənməsini və daha mürəkkəb maliyyə əməliyyatlarını idarə etməyə hazır olmasını təmin edərdi.

Bank sistemində xarici kapitalın artan payı Azərbaycanın maliyyə sənayesinin global bazarlarla getdikcə daha çox əlaqəyə girdiyinin göstəricisidir. Beynəlxalq investisiyaları daha da stimullaşdırmaq üçün hökumət maliyyə sabitliyinə, şəffaflığa və xarici investorlar üçün biznesin aparılmasının asanlığına zəmanət verən qanunlar hazırlamalıdır.

Bir neçə bankın lisenziyasının ləğv edilməsini nəzərə alaraq, tənzimləyici çərçivələrin sərtləşdirilməsi və maliyyə institutlarının monitorinqinin gücləndirilməsi son dərəcə vacibdir. Bu, yalnız sabit və yaxşı idarə olunan müəssisələrin fəaliyyətini davam etdirməsini təmin edəcək. Kredit ayırmalarının azaldılmasının qarşısının alınması və iqtisadiyyatı baş verə biləcək hər hansı şokdan qorumaq üçün bu, böyük kömək olardı.

Maliyyə inklüzivliyini təşviq etmək məqsədilə qeyri-bank təşkilatları kök saldıqca maliyyə inklüzivliyini artırmaq üçün yönəlmiş tədbirlərə üstünlük verilməlidir. Bu səylər diqqətdən kənarda qalan sektorlar üçün kredit əlçatanlığının artırılmasını və kiçik və orta şirkətlərin (KOB) daha əlçatan maliyyələşdirmədən faydalanmasını təmin etməyi əhatə etməlidir.

Dövlət banklarının kredit ayırmalarının xüsusi çəkisinin artmasına baxmayaraq, onların öz əməliyyatlarını daha da təkmilləşdirmək, müştəri xidmətlərini artırmaq və bank texnologiyalarını müasirləşdirmək şansı var. Mümkündür ki, bu, özəl sektordan əlavə depozitlərin və kreditlərin cəlb edilməsinə kömək edə bilər ki, bu da onların səmərəliliyini və bütövlükdə iqtisadiyyata verdiyi töhfəni artıracaq.

Bu təklifləri nəzərə alaraq, Azərbaycanın maliyyə sektoru öz yüksəliş trayektoriyasını qoruyub saxlamaq potensialına malikdir və buna görə də uzunmüddətli iqtisadi artımı və dayanıqlı sabitliyi təmin edir.

Nəticə. 2021-ci ildən 2023-cü ilə qədər toplanmış məlumatlar göstərir ki, Azərbaycanda kredit bazarı həm aktivdir, həm də inkişaf edir. Həm dövlət, həm də bank olmayan kredit təşkilatlarının əhəmiyyətli dərəcədə genişlənməsi əsas tendensiyalardan biridir. Digər bir tendensiya ümumi kredit ayırmalarının ardıcıl artmasıdır. Özəl banklar davamlı üstünlüklərini nümayiş etdirərək bazarın əhəmiyyətli bir hissəsini saxlamağa davam edirlər. Qeyri-bank kredit təşkilatlarının rolunun mütərəqqi genişlənməsi müşahidə olunur, dövlət banklarının ümumi kreditlərdə xüsusi çəkisi isə illər ərzində artıb. Bu onu göstərir ki, dövlət tərəfindən idarə olunan daha böyük maliyyə müdaxilələrinə doğru tendensiya ola bilər. İqtisadiyyata artan təsirin digər göstəricilərinə xarici pulların, xüsusən də özəl banklarda və bank olmayan təşkilatlarda iştirakı daxildir. Çünki bəzi bank lisenziyalarının ləğvi ilə kreditlərin həcmində nəzərəcarpacaq dərəcədə azalma müşahidə olunur ki, bu da sektorda mövcud ola biləcək təhlükələri üzə çıxarır. Bu, sabitlik və inamı təmin etmək üçün diqqətli olmağı tələb edir.

Ədəbiyyat

1. Allianz Trade. (2024). What is a credit policy and why is it important? Allianz Trade. Retrieved December 3, 2024, from https://www.allianz-trade.com/en_US/insights/credit-policy.html#:~:text=A%20credit%20policy%20contains%20the,themselves%20from%20potential%20financial%20losses.
2. Azərbaycan Mərkəzi Bankı. (2024). Pul göstəriciləri. Azərbaycan Mərkəzi Bankı. 3 dekabr 2024-cü il, <https://www.cbar.az/page-42/monetary-indicators>
3. Brunnermeier, M.K. (2009). Deciphering the liquidity and credit crunch 2007–2008. *Journal of Economic Perspectives*, 23(1), 77-100. <https://doi.org/10.1257/jep.23.1.77>
4. Chava, S., Roberts, M. R. (2008). How does financing impact investment? The role of debt covenants. *Journal of Finance*, 63(5), 2087-2121. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.2008.01387.x>
5. Chen, X. (2011). Trade credit, traditional credit, and monetary policy transmissions: Evidence from Chinese firms. *Proceedings of the ICSSSM11*.
6. Han, Z., Xu, H. & Tu, K. (2019). Research on the effectiveness of green credit policy: Based on the empirical study of 19 listed banks in China. *Proceedings of the 3rd International Conference on Data Science and Business Analytics (ICDSBA)*, IEEE.
7. Ji, P. (2009). Analysis on dynamic relationship between credit restriction and exchange rate policy change. *Proceedings of the 2nd IEEE International Conference on Computer Science and Information Technology*.
8. Liang, Y., Liu, L., & Wang, Y. (2011). The research on the impact of capital requirements on credit channel of monetary policy. *Proceedings of the 2nd International Conference on Artificial Intelligence, Management Science and Electronic Commerce (AIMSEC)*.
9. Merton, R.C., Bodie, Z. (1995). A conceptual framework for analyzing the financial environment. *Journal of Applied Corporate Finance*, 7(2), 16-28. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6622.1995.tb00201.x>
10. Zhou, C., Zhao, L. & Liu, Z. (2009). Credit risk and policy of digital content production online trading. *Proceedings of the 2009 International Conference on Business Intelligence and Financial Engineering*.

WAYS TO IMPROVE CREDIT POLICY IN COMMERCIAL BANKS

Y.R. Damirov, N.G. Nazarli

Azerbaijan University, Ceyhun Hajibeyli, 71, Baku, Azerbaijan

Abstract. This article examines innovations in financial technology (fintech) in the context of the opportunities created by digital banking. In particular, it examines the potential of these technologies to expand access to credit for currently underserved communities. As a result, the article provides practical recommendations for financial institutions to modernize their lending operations, which in turn contributes to increasing customer trust and satisfaction levels.

Keywords: Credit policy, lending process, risk assessment, digital banking, fintech.